

Sygn. akt V U 891/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Stanisław Stankiewicz

Protokolant: Bożena Radziusz

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy (...) spółki jawnej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie nieistnienia ubezpieczenia

z udziałem ubezpieczonego A. B. i zainteresowanego A. G.

na skutek odwołania (...) spółki jawnej w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 22 marca 2013 roku

Nr (...) - (...), Nr (...)

I. Oddala odwołanie.

II. Zasądza od (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...) (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 891/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją numer (...) z dnia 22 marca 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku, nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) w punkcie I stwierdził, iż (...) (...) Centrum (...) sp. j. w B. za okres od lipca 2007 roku do listopada 2007 roku jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między A. B. i Agencją Handlową, której właścicielem jest A. G., a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) (...) Centrum (...) sp. j. Punktem II przytoczonej decyzji organ rentowy stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za A. B. jako pracownika w

miesiącach, w których osiągnął przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia określa załącznik stanowiący integralną część decyzji.

W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych podał, iż A. B. zatrudniony był w (...) sp. j. na podstawie umowy o pracę. W tym samym okresie firmę należącą do A. G. łączyła z w/w spółką jawną umowa agencyjna, na mocy której A. G. zobowiązywał się m.in. do prowadzenia hurtowni mięsa, drobiu i wędlin, dbałość o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i towarów, sprzedaż powierzonych towarów oraz prowadzenie terminowości regulowania należności. Celem prawidłowego wywiązywania się z wynikających z umowy agencyjnej obowiązków A. G. miał możliwość zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia. Organ rentowy ustalił, iż w wymienionym w decyzji okresie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę w (...) sp. j. (w tym A. B.) i świadczące pracę w Ł. przy ul. (...) pracowały również w Ł. przy ul. (...) na podstawie umów zlecenia zawartych z A. G., który zgłaszał te osoby wyłącznie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. W związku z powyższym A. B. w rzeczywistości wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy- spółki (...). Określając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne organ rentowy uwzględnił również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) sp. j., zaskarżając przedmiotową decyzję w całości. Zaskarżonej decyzji odwołujący się zarzucił przede wszystkim naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ma on zastosowanie, pomimo, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. wykonywał pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, a nie na rzecz odwołującego się. Skarżący wskazał również, iż to nie pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą na rzecz pracodawcy czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą niż pracodawca. Wskazując na błędną wykładnię przepisu art. 8 ust. 2a odwołujący podkreślił również, iż organ rentowy pominął, że rola tego przepisu sprowadza się wyłącznie do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika i w zakresie tak jak za pracownika. Skarżący zarzucił również naruszenie szeregu innych przepisów prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 lit i innych przepisów w/w ustawy. Podkreślił również, iż naruszone zostały przepisy art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 i 4, art. 109 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Odwołujący zarzucił również naruszenie szeregu przepisów w zakresie postępowania dowodowego, błędne ustalenie stanu faktycznego oraz naruszenie przepisów Konstytucji.

Formułując zarzuty odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że odwołujący się za okres od lipca 2007 roku do listopada 2012 roku nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za A. B. z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim, a Agencją Handlową należącą do A. G., a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenie zdrowotne za A. B., jako pracownika powoda, za ten okres nie ulega zmianie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu odpowiedzi podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji. Dodał również, iż w jego ocenie umowa zawarta przez A. G. z ubezpieczonymi była w rzeczywistości wykonywana na rzecz pracodawcy tych ubezpieczonych tj. na rzecz (...) sp. j. Organ rentowy dodał, iż na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze niż w prawie pracy i obejmuje nie tylko osoby świadczące pracę na podstawie umowy o pracę. W związku z powyższym (...) sp. j. była zobowiązana do naliczania składek od podstawy wymiaru ustalonej w wyniku zsumowania wynagrodzenia uzyskanego przez ubezpieczonego ze stosunku pracy i z umowy zlecenia.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd pragnie podkreślić, iż w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania zdecydowana większość okoliczności faktycznych była bezsporna.

Poza jakimkolwiek sporem pozostawało, iż w dniu 1 grudnia 2003 roku pomiędzy (...) sp. j., a firmą Agencja Handlowa (...), której właścicielem był A. G. zawarta została umowa agencyjna. § 1 umowy agent (firma (...)) zobowiązał się do wykonywania czynności na rzecz i w imieniu (...) sp. j. Czynności te, zgodnie z § 2 umowy obejmować miały w szczególności: prowadzenie hurtowni mięsa, drobiu, i wędlin, dbałość o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i otoczenia. Zgodnie z § 1 załącznika nr 1 do umowy, (...) sp. j. udzieliła agentowi pełnomocnictwa do wykonywania czynności określonych w § 1 umowy, w zakresie których był on upoważniony m.in. do korzystania z rzeczy stanowiących własność (...) sp. j. oraz rzeczy do których (...) sp. j. posiadała inny tytuł prawny w ramach prowadzonej hurtowni. W celu prawidłowego wykonywania przez agenta postanowień umowy, w § 3 pkt 4 umowy przyznano mu prawo zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia do wykonywania obsługi technicznej lub innej. Osobom tym agent mógł udzielać pełnomocnictwa w granicach swojego umocowania (k. 9-21 akt organu rentowego).

Od dnia 30 maja 2007 roku A. B. zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w (...) (...) Centrum (...) sp. j. z siedzibą w B. na stanowisku magazyniera (k. 1, 10, 13 akt pracowniczych). Wymieniona spółka prowadzi działalność w zakresie sprzedaży hurtowej mięsa i wyrobów w z mięsa w szeregu placówek, w tym w Ł. przy ul. (...), gdzie swoje obowiązki pracownicze wykonywał A. B..

W dniu 1 czerwca 2007 roku Agencja Handlowa (...) będąca agentem (...) sp. j. zawarła z pracownikiem wymienionej spółki- (...) cywilnoprawną umowę zlecenia. Na mocy przedmiotowej umowy zleceniodawca (agent) powierzył, a zleceniobiorca (pracownik spółki (...)) zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę (k. 353 organu rentowego).

Wszystkie wymienione wyżej fakty nie były objęte sporem. Istotę sporu stanowiła natomiast kwestia objęcia A. B. obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w związku z czynnościami (pracą), jakie faktycznie wykonywał na podstawie umowy zlecenia zawartej z Agencją Handlową (...) oraz określenie tego na czyją rzecz ta praca była wykonywana, a w rezultacie określenia płatnika składek na w/w ubezpieczenie.

W ocenie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji zasadnie przyjął, że (...) sp. j. za okres od lipca 2007 roku do listopada 2011 roku jest płatnikiem składek za ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między A. B. i Agencją Handlową (...), a wykonywanej w rzeczywistości na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) sp. j., a więc zasadnie przyjął, iż A. B. z tytułu wymienionej wyżej umowy cywilnoprawnej był w rzeczywistości pracownikiem spółki (...) w rozumieniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W pierwszej kolejności Sąd pragnie wskazać, iż zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają osoby fizyczne, które na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 wymienionej ustawy stanowią natomiast, iż osoby takie podlegają również ubezpieczeniu chorobowemu i wypadkowemu. Definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych zawarta w art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest definicją szerszą, niż pojęcie pracownika obowiązujące na gruncie prawa pracy. Zgodnie z przytoczonym przepisem ustawy za pracownika uważa się nie tylko osobę pozostającą w stosunku pracy (o tym mówi art. 8 ust. 1) ale również osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, w którym pozostaje w stosunku pracy. Ustawodawca wprowadził regułę, iż umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu tak jak umowa o pracę. Jeśli została ona zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę zlecenia pozostaje w stosunku pracy, należy odprowadzać od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, że status pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania

więzi prawnej między pracownikiem, a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych.

Opisana wyżej wykładnia przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znajduje pełne uzasadnienie w judykaturze, a w szczególności w rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 roku, wydanej w sprawie II UZP 6/09 Sąd Najwyższy w sposób nie budzący wątpliwości wskazał, iż o świadczeniu pracy na rzecz własnego pracodawcy (na podstawie umowy zawartej z innym podmiotem) świadczy uzyskanie przez pracodawcę rezultatu tej pracy.

Sama treść umowy zlecenia zawartej pomiędzy A. B., a Agencją Handlową (...)nie pozwala na ustalenie jakie w rzeczywistości były obowiązki A. B.wynikające z tej umowy, jakie było miejsce wykonywania przez niego czynności, czy też wreszcie ustalenie tego kto w rzeczywistości skorzystał z rezultatów jego pracy. W związku z powyższym Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, którego wyniki nie pozostawiają wątpliwości, iż czynności wykonywane przez A. B.na podstawie umowy cywilnoprawnej z dnia 1 czerwca 2007 roku były w rzeczywistości pracą wykonywaną na rzecz jego pracodawcy tj. (...) sp. j.

Zainteresowany A. G.wyjaśnił, iż zawarł z A. B.umowę zlecenie. Na podstawie tego zlecenia w/w wykonywał czynności w dni wolne od pracy, np. robił remanenty, sprzątał hurtownię. A. G.wskazał, iż powodem wyboru A. B.było to, iż miał on wykonane badania lekarskie, wiedział co ma robić. W ocenie Sądu wyjaśnienia A. G.miały kluczowe znaczenie w zakresie w jakim wskazywał on, że czynności wykonywane przez A. B.miały miejsce w magazynach w Ł.(k. 67-68). Świadek A. C., który znajdował się w analogicznej sytuacji co A. B.(był pracownikiem spółki (...))zatrudnionym na stanowisku magazyniera, a ponadto wiązała go umowa cywilnoprawna z firmą (...) zeznał natomiast, iż jego kierownikiem był A. G.. Poza pracą wykonywaną w tygodniu świadek pracował również w soboty, wykonując remanenty, za które otrzymywał wynagrodzenie od A. G.. Podkreślił, iż czasami w soboty na terenie pracował wraz z nim A. B.(k. 68-69).

W ocenie Sądu wyjaśnienia A. G.i zeznania świadka A. C.nie pozostawiają wątpliwości, iż czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...)były w rzeczywistości pracą na jej rzecz- świadczy o tym przede wszystkim fakt, iż były wykonywane w magazynie należącym do tej właśnie spółki. Nie sposób pominąć, iż to właśnie (...) sp. j. uzyskiwała korzyści z wykonywania tych umów- magazyny tej właśnie spółki były sprzątane przez ubezpieczonego, dokonywał on remanentów na jej rzecz. Nie może tego zmienić istnienie ogniwa pośredniego w postaci umowy agencyjnej czy też subiektywne przeświadczenie świadka, że praca była wykonywana na rzecz A. G., który wypłacał wynagrodzenie za pracę w sobotę. Jednocześnie bowiem świadek wskazał, że remanent wykonywany był w sobotę z uwagi na fakt, iż w piątek (a więc w trakcie jego pracy dla spółki (...)) nie było na to czasu- zdaniem Sądu nie budzi więc najmniejszych wątpliwości, iż w rzeczywistości magazynierzy zatrudniani przez (...) sp. j. zdawali sobie sprawę, iż praca za którą płaci A. G.jest wykonywana na rzecz podmiotu z którym związani byli umową o pracę.

Jednocześnie Sąd uznał, iż przesłuchanie kolejnego świadka tj. M. P. oraz ubezpieczonego A. B. było zbyteczne. Niesprzeczne i wzajemnie spójne wyjaśnienia zainteresowanego A. G. oraz zeznania świadka A. C. (o przesłuchanie których wnioskował odwołujący) nie pozostawiły bowiem wątpliwości, co do wymagających wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy.

Z uwagi na treść powyższych wyjaśnień i zeznań Sąd nie mógł podzielić zarzutów odwołującego, iż czynności określone umową zlecenia A. B.wykonywał na rzecz firmy Agencja Handlowa (...). Wprawdzie formalnie to w/w firma była związana umową agencyjną z (...) sp. j. i zobowiązana do świadczenia usług w zakreślonym postanowieniami umowy agencyjnej zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy z dnia 1 grudnia 2003 roku realizowane były przez A. B., który był związany stosunkiem pracy z (...) sp.j.

W związku z tym, iż A. B. w ramach wiążącej go z agentem umowy cywilnoprawnej świadczył usługi na rzecz swego pracodawcy, należało go traktować jako pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń

społecznych. Tym samym zasadnie został on objęty obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy.

Umowa zlecenia zawarta między Agencją Handlową (...) a A. B. stanowi tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez niego w związku z wykonywaniem usług w oparciu o tą umowę podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników. W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), czyli pracodawcę, które pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przytoczonej wyżej uchwały wydanej w sprawie II UZP 6/09).

Na marginesie Sąd pragnie wskazać, iż podnoszone przez odwołującego zarzuty naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie prowadzonego przez organ rentowy postępowania nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Przedmiotem postępowania sądowego przed sądem ubezpieczeń społecznych, zainicjowanego złożeniem odwołania od decyzji organu rentowego jest bowiem analiza wad wynikających z naruszenia przez organ rentowy prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnej, spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych- jako sąd powszechny- może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tą dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 1 września 2010 roku, wydanego w sprawie III UK 15/10).

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).